

13. 821
886-1

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА
„РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ“
ШЕСНОВАЦ

КЊИЖЕВНОСТ ЈУЖНИХ СЛОВЕНА

РАДОВАН ВОГОВИЋ

886-1

ПЈЕСМА О БИОГРАФИЈИ ДРУГА ТИТА

1. 2

7

Сигнатура

13.821

~~9050~~

886-1

Презиме и име писца.

Презае и име писца,
ЧУВАЈТЕ КЊИГУ!

Zosterus Pagdoff

НАСЛОВ ДЕЛА

НАСЛОВ ДЕЛА

Место и год. издања

Feb. 1944

[illegible]

РАДСКА БИБЛИОТЕКА
РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ
ИСТОЧНИЦА

САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ ЈУЖНИХ СЛОВЕНА

2

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
ГРАД ОВЦА
Бр. 9050
Одељење с С рука 5/4

РАДОВАН ЗОГОВИЋ

СВЯТЫЙ КИРИЛЛ
ПРАВОСЛАВНЫЙ

2

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
ОБЩЕСТВЕНА
ОБЩЕСТВЕНА
ОБЩЕСТВЕНА

ПРАВОСЛАВНЫЙ

ЧУВАЈТЕ КЊИГУ!

РАДОВАН ВОГОВИЋ

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА
„РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ“
ПЕШОВАЦ

ПЈЕСМА
О БИОГРАФИЈИ
ДРУГА ТИТА

НАБАВЉЕНО 15-XI-48
Бр. инвентара 1188

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
ГРАДА ПЕШОВАЦА

Бр. 13.821
Сгрупа 116-1

КЊИЖАРА КУЛТУРА • БЕОГРАД • 1944

РАДОВА НА ОДН

РАДОВА НА ОДН
РАДОВА НА ОДН
РАДОВА НА ОДН

РАДОВА НА ОДН

РАДОВА НА ОДН

РАДОВА НА ОДН

12-11-48
1198

13. 821 128. 21
1-288

РАДОВА НА ОДН

„Пјесма о биографији друга Тита“ написана је у октобру 1943. Повод за пјесму били су разни клеветнички и сензационалистички памфлети о поријеклу, животу и раду друга Тита, објављени у фашистичкој штампи у Берлину итд., и преко радиостаница и реакционарних листова у Лондону, Њујорку и Цириху. Ти памфлети састављани су чак и на бази фалсификовања картотеке загребачке политичке полиције, као и на бази најразноврснијих мистификација и злонамјерних нагађања.

„Пјесма о биографији друга Тита“ штампана је први пут тачно прије годину дана, у једном селу Босанске Крајине, у покретној штампарији Јединственог народно-ослободилачког фронта Босне и Херцеговине. Затим је изишла у издању Дванаестог корпуса НОВЈ. Штампана је у Хрватској, Источној Босни и на острву Вису. Осим тога доживјела је неколико шапирографираних и цикло-стилизованих издања.

Пјесма је преведена на француски, енглески (скраћена), руски (преводиоц Николај Асејев) и бугарски.

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА
„РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ“
ИСТОЧНИЦА

ПЈЕСМА О БИОГРАФИЈИ ДРУГА ТИТА

*Првој пролетерској бригади
њој и њеним палим херојима
посвећујем
као свој прилог двогодишњици
њеног оснивања.*

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A.

ПЈЕСМА ПРВА

За вас,
не —
на вас, Гебелсово племе Титових биографа,
на Берлин ваш,
и вас у Лондону,
и вас у Цириху —
палим
овај врели рафал,
овај —
рафал у стиху!

А за нас, народе-борче, када пропјевам о Титу,
срце моје стаће ко соко теби на руку,
и пјеваће —
 о бритком оку, о гњеву плаховиту,
о вјеђама Титовим —
 напетом луку.

Пјеваће о Загорју, о мајци Марији, краљевичком доку,
и како су очински брижне Титове реченице и боре;
пјеваће — о тихој сузи, што видјех у Титову оку
послије приче о борцима с Фрушке Горе.

Пјеваће о тамници, у којој
 неуморни сужањ
на Марксу и шаху учи како се руководи битком;

пјеваће . . .

и ја остајем дужан

пред својим срцем

и Титом.

А на њих —

подло

Гебелсово племе биографа,

што шпија

и лаже

око Титовог имена и пута, —

пркосно палим

бритки,

врели рафал,

рафал стихова

и барута!

ПЈЕСМА ДРУГА

Питате о Титу: ко је? —

Машино, машинко моја,
пиши!

Тито —

то смо ми,

сви, —

ви знате наш куршум и славу!

И он је пун нас,

и велик,

и ми у њему виши,

виши

за људску главу!

Оца Титовог знате,
и мајку што роди Тита.

Знате их,
и знаћете их,
и знати! —

Тита је родио у гњеву,
у чежњи стварања
титан-

народ,
и борба-
мати!

Он се родио свето из прве хелије КаПе.

И родио се опет,
на Виру и Убу,
с првом устаничком гранатом.

И рађа се снова
с бригадама Коче и Пека,

са сваком
новом
бригадом.

И живи у сваком борцу.

Под срцем му мисли и дише.

Јуриша с њим,

и дијели

и тугу,

и хљеб,

и славу.

И пун је нас.

И велик.

И ми у њему виши.

Виши —

за људску главу!

ПЈЕСМА ТРЕЋА

Ти трагаш за Титом у тому шпијунске картотеке,

а лик и име Тита освиће вам на сваком зиду!

Чујте!

Ви малтер гребете,

ал кличу голе опеке:

овдје је био написан

поклик Титу!

Трагаш по тексту лажи. —

На стијењу Прења,

Зеленгоре

расту

отиснута

Титовог коња копита.

Нагни се

над наша врела,

над бистре, студене изворе —

спазићеш —

образ Тита!

И само на трен.

И извор ће да се замути,

и скрије слику Тита од твојег ока.

О, гледај,

пред смрт,

у нас — када смо пркосни и љути,

када нас

од вас

дијеле само оштрице шиљбока

спазићеш —
слику Тита.

У зјени нам гори златом жаркасте ковине!

Погледај,
смртно рањен,
заставе наше са Раме, Горице и Сплита,

погледај
кад их вјетар разлистава као новине, —

видјећеш —
слику Тита!

ПЈЕСМА ЧЕТВРТА

Читајте двостих о Титу —
два стиха на бијелој цести,
гледај шаржере слова,
послушај бритки ритам!
То иду маршем,
то ће се Прва и Прва радна
сусрести
стократим сликом Тита!

О Титу зборе на моби'
над стравом згаришта
блање,

и жуборе зрело
крај стража наших
жита.

И орач наш кад оре
и сјеменом засипа орање —
он сије
животопис Тита!

И скупови наши,
и клупе,
главе,
препуне собе, дворане,
то су
шифови о Титу,
слог на четрдесет цицера.

Друже мајсторе,
дођи
и сломи слог у стране,
у стихове
челика и бисера!

Гледајте барјаке наше,
 над гором људи,
 над скупом светковине,
барјаке жарке из Јајца,
 Бихаћа
 и Сплита, —
гледајте
 кад их вјетар разлиста као новине —
ту пише
 животопис Тита!

ПЈЕСМА ПЕТА

Питате о Титу: ко је? —
Машино, машинко моја,
пиши!

Тито —
то смо ми,
све! —
и војска, и земља, и гора!

Он је —
ваш ужас,
он —
заносни наши јуриши

по простирци
ваших
шињела и шатора!

Поглавља књиге о Титу —

то је ваша прва, ваша друга, четврта, пета

офанзива —

ми ни једном нисмо

остали без штита!

Отшкрините ваше заставе,

изрешетане ко решета, —

читајте:

ту пише —

животопис Тита!

Наслови поглавља —

мостови ваши,

полегли по води Неретве.

Строфе митраљеске

стоје вам по сваком зиду.

Читајте! —

И листе својих мртвих!

И наше побједе и освете! —

То је —

животопис о Титу!

Читајте!

Наставци сљеде...

И када сјутра у вече

зрак рефлектора нашег

почне по вама да титра,

по тамници вашој —

да искри,

по лицима вашим —

да пече,

писаће

име Тита!

ПЈЕСМА О БИОГРАФИЈИ ДРУГА ТИТА ОД РАДОВАНА ЗОГОВИЋА

У нашој данашњој штампи увукао се, као неким чудом, ружан обичај да се не пише о новим оригиналним радовима које наши књижевници и уметници стварају у току овог рата. Изгледа да се мисли, као да су и ти радови пропагандне брошуре или плакати — који се растурају у народу, чиме се и свршава све што је у вези с њима. Нема никаквг основа да се занемарује леп културни обичај, да се појаве оригиналних уметничких радова приказују у штампи; особито за то нема никаквог основа данас, када ново доба и нови услови настали у овој борби захтевају да се, здравом критиком, уметницима помогне да се примакну народу, а народу да схвати њихову уметност.

Тако је, уз радове других књижевника, и Зоговићева поема *Пјесма о биографији друга Тита* остала незапажена у нашој штампи. Једино је о њој неколико реченица написао „Вјесник”. Али мало вајде и од тога. Критичар није писао о поеми, него о Титу, а уколико се дотакнуо поеме, то је радио и површно и нетачно, правећи смешне и потпуно неосноване паралеле између Зоговићеве поеме и поеме Мајаковског о Лењину и помињући како је песник „покушао”, „настојао” и сл.

Упркос томе што се о Зоговићевој поеми није писало, ипак се о њој, код оних који су је чули и читали, створио извесни суд. Ја ћу овде да се осврнем само на оне који су своје неразумевање поезије или — још боље — своју лењост да се удубе у песму, своју — још боље нашу примитивност да се за поезију сматра

само оно што личи на свакодневни, лоше састављен политички говор, — ти људи су, дакле, своје несхватање поезије прогласили мерилом и Зоговићеву поему огласили за неразумљиву и масама неприступачну.

Међутим, пишта од овога није нетачније.

Лепота Зоговићеве поеме се и састоји у томе што она сва сија необично оштром јасноћом. Нема у њој стиха у коме би било иоле сенке, која би га чинила мутним и неразумљивим, сваки је од њих као замахнута сабља без иједне пегнице рђе. Само таква, поема је и могла, ако је читамо лаганије, разговетније, с правилним наглашавањем појединих места, оставити на присутне онако снажан, на моменте потресан утисак.

Зоговићева поема је нешто сасвим ново и оригинално у нашој поезији, како по теми и обради теме, тако и по њеној форми.

Зоговић не препричава обичну, животну биографију Тита. Он одговара онима који ту биографију прљају и даје ону стварну биографију, оне славне битке и напоре који су народу дали вођу, онај напор за најлепшим, најепскијим и најплеменитијим што је народ родио у својој борби — Титову личност. Правилно политичко прилажење и правилна разрада теме, дали су Зоговићевој поеми, у нашој поезији можда непознату — од Његоша, Мажуранића, Прешерна, Јакшића и Ботева—епичност, прецизност и оштрину. Огромно богатство слика, огромно богатство осећања, од меких, нежних, лиричних, до бурних, жестоких и епичних, складно се смењује у овој величанственој поеми о величанственом добу наших народа и највећем човеку тога доба.

У овој поеми се разгорео, јаче него игде раније, сав Зоговићев таленат. Доба и тема дали су овој поеми још већу снагу и значај. Али је важно напоменути, ради илустрације потпуности, неокрњености Зоговићевог надахнућа у овј епској поеми, да је свуда тамо где се дотакао Тита као личности, као живог човека, у бурни, епски ритам и слике уплео топле, меке, благе лирске тонове и боје. Тиме је ова борбена епска поема постала потпуна, до краја довршена, одуховљена нежном лириком о народном вођи, — онаквом какав, до краја неисказано, подрхтава и светлуца у сновима, разговорима и песмама народа.

Зоговић се није угледао на Мајаковског. То наглашавам због тога што изломљени стих којим је Зоговић написао поему, а који срећемо, најчешће, само код Мајаковског, код многих доводи до закључка о угледању у великог руског песника. Дванаестерцем, нпр., столећима певају песници, а да се не угледају једни на

друге. Мајаковски је поезији дао нови стих, нову форму, можда баш у оноликој мери, уколико је Октобарска револуција, која га је породила, нова према свему што је било пре ње. Зоговић је само учио код Мајаковског и није изабрао рђавог учитеља. Тема, борбени лиризам и време наметали су Зоговићу да се, водећи рачуна о законима и ритмици нашег језика, користи богатим наслеђем које је Мајаковски оставио поезији.

Ову поему неће избрисати време, баш због тога што је до краја дубоко, правилно — песнички одразила велико доба борбе за слободу.

М. Ђ.

Из часописа »Нова Југославија«, број 3, 1 април 1944.

ПШТАМПАЊЕ ОВЕ КЊИГЕ ЗАВРШЕНО ЈЕ
СЕДАМНАЕСТОГ ДЕЦЕМБРА ХИЉАДУ
ДЕВЕТСТО ЧЕТРДЕСЕТ И ЧЕТВРТЕ У
ПШТАМПАРИЈИ »КУЛТУРА« — БЕОГРАД

ОДОБРЕНО ЗА ПШТАМПУ ПОД Бр. 177

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
"РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ"

30 СР 821.163.41-1

ЗОГОВИЋ Р.

Пјесма о биографији дру

ЛЕСКОВАЦ

000013821

COBISS e

60 дин.